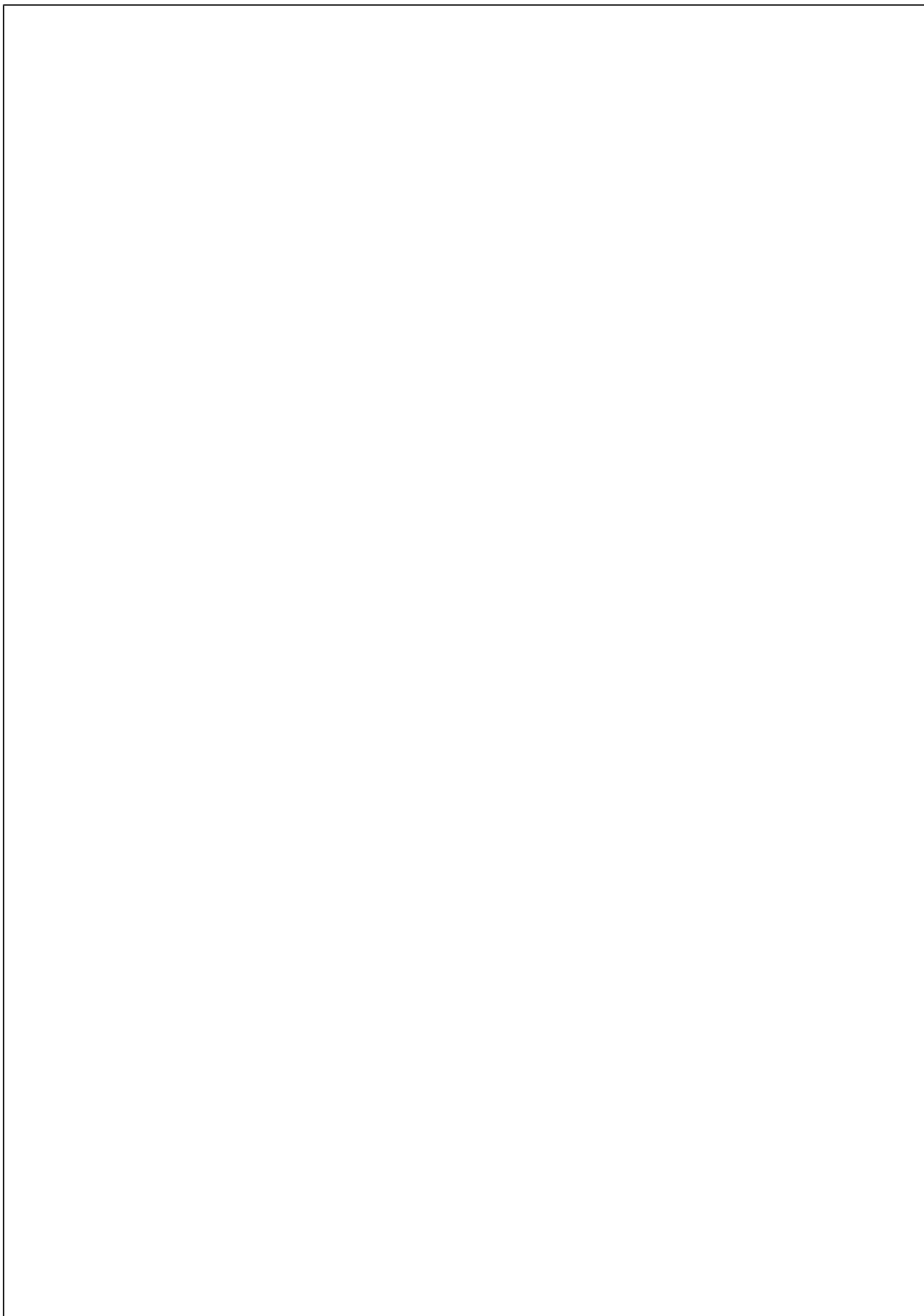

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/197011,80-rocznica-akcji-bojowej-Kutschera.html>
28.02.2026, 03:32

80. rocznica akcji bojowej „Kutschera”

1 lutego 2024 r. oddano hołd żołnierzom, którzy brali udział w akcji bojowej „Kutschera” – polskie podziemie wykonało wyrok na gen. Franzu Kutscherze, dowódcy SS i policji dystryktu warszawskiego. W uroczystościach uczestniczył zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski.

01.02.2024

Uroczystości zorganizowane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Społeczny Komitet Opieki nad Grobami Poległych Żołnierzy Batalionu „Zośka”, rozpoczęła msza święta w Katedrze Polowej Wojska Polskiego. Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski złożył również kwiaty przy tablicy upamiętniającej żołnierzy batalionu „Parasol” w Alejach Ujazdowskich 23/25.

* * *

1 lutego 1944 r. wykonano wyrok na dowódcy SS i Policji na dystrykt warszawski Franzu Kutscherze, który zapisał się w historii jako zamach na Kutschere – właściwe określenie tego wydarzenia to Akcja „Kutschera”. Decyzję o akcji podjął komendant Kedywu KG AK August Fieldorf „Nil”, a jej wykonanie zlecono kompanii dyspozycyjnej Kedywu „Pegaz” (do stycznia 1944 r. „Agat”). Kpt. Adam Borys „Pług” rozkazał przeprowadzić akcję 1 plutonowi dowodzonemu przez Bronisława Pietraszewicza „Lota”. Rozpoznanie przeprowadzili dowodzeni przez Aleksandra Kunickiego „Rayskiego” wywiadowcy „Agatu”/„Pegaza”: Elżbieta Dziębowska „Dewajtis”, Maria Stypułkowska-Chojcka „Kama”, Hanna Szarzyńska-Rewska „Hanka” i Ludwik Żurek „Żak”. W skład grupy wykonującej wyrok weszło dwunastu ludzi: łączniczki-wywiadowczynie: „Dewajtis”, „Hanka” i „Kama”; wykonawcy: „Lot” i Ryszard Jesiołowski „Żbik”, zastąpiony później przez Zdzisława Poradzkiego „Kruszynkę”, ubezpieczający Zbigniew Gęsicki „Juno”, Henryk Humięcki „Olbrzym”, Stanisław Huskowski „Ali” i Marian Senger „Cichy” oraz kierowcy: Bronisław Hellwig „Bruno”, Michał Issajewicz „Miś” i Kazimierz Sott „Sokół”.

Do akcji doszło ok. godz. 9:10 w al. Ujazdowskich przed budynkiem zajmowanym przez Urząd Dowódcy SS i Policji na dystrykt warszawski (nr 23), pomiędzy ulicą Chopina i Piusa XI. Wyrok na „kata Warszawy” został wykonany, ale rany odnieśli czterej uczestnicy akcji: „Lot”, „Cichy”, „Olbrzym”, „Miś”. Z kolei „Juno” i „Sokół” zginęli w dramatycznych okolicznościach podczas próby odprowadzenia samochodu do konspiracyjnego garażu. Trwający niecałe dwie minuty „zamach” na Franza Kutschere był dla Niemców zaskoczeniem i wstrząsem. Wkrótce potem władze niemieckie przystąpiły do szeroko zakrojonych poszukiwań zamachowców i zarządziły surowe represje wobec wszystkich mieszkańców Warszawy.

Dowiedz się więcej o zamachu na Kutschere:

- [Anna Zechenter: *Franz Kutschera*](#)
- [Marek Gałęzowski: *Polskie Państwo Podziemne: konspiracja wojskowa i cywilna pod okupacją niemiecką i sowiecką*](#)
- [Sławomir Zajączkowski, Krzysztof Wyrzykowski: *Zamach na Kutschere 1 lutego 1944*](#)

Na podstawie komiksu powstał w 2019 r. film animowany

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Uroczystości